

ALQUIMISTES, CÀTARS I TEMPLERS

*Juan Fran Ferrándiz Pascual: Secretum templi.
Editorial Marfil, 2003*

Josep Lluís Rico

Aquesta llarga novel·la (supera les 400 pàgines) ha estat tota una sorpresa. Un autor totalment desconegut, i jove (32 anys), oferia, d'entrada, poques expectatives. No obstant això, a mesura que avançava la trama, una trama alhora imaginativa i ben documentada, un hom s'adonava que no hem de menystenir mai un autor per més novell que siga.

Secretum Templi és una magnífica novel·la que participa ensem de diversos gèneres narratius. És una novel·la històrica, construïda a partir de personatges (Na Saurina d'Entença, Arnau de Vilanova, Roger de Lòria, Jaume II...), fets (la convivència entre cristians, sarraïns i jueus al segle XIII, la caiguda de l'orde del Temple, la persecució que patí l'heretgia dels càtars) i llocs (la Cocentaina medieval) reals. És una novel·la d'aventures, plena d'accions trepidants, on el ritme no decau farcida com està de peripècies, intrigues, traïcions, perills, combats...

Té, a més, sobretot en la primera meitat, elements policíacs. Així el protagonista, Guillem d'Albi (que té trets del Galcerán de Born de *Iacobus* i del Guillem de Baskerville de *El nom de la rosa*), expert en lleis i alquimista, esdevé una mena de detectiu que investiga per lliure la misteriosa mort de l'ermità Benet de Palerm (fent fins i tot el que suposarien unes primerenques deduccions forenses).

Secretum Templi és, a més, i sobretot, un producte destacat del que s'anomena novel·la d'intriga esotèrica, gènere que tants bestsèlers està donant últimament. La Càbala, la Màgia Sacra, la bruixeria, l'element iniciàtic que impregna les proscrietes creences secretes de templers i càtars, en una paraula: l'ocultisme, s'eregeix en l'element essencial i el més

colpidor de la narració. Aquesta temàtica genera un misteri i una intriga colossals, com si el lector tinguera a les seues mans l'oportunitat de resoldre gran part dels arcanys i els enigmes de l'existència. A més, la intriga s'hi dispara en dues direccions: descobrir l'assassí de l'ermità i esbrinar l'enigma que aquest, després de mort, tracta de revelar a Guillem d'Albi.

L'esmentat còctel d'esoterisme està molt ben encabint a l'obra i, fins i tot, aquesta sembla anar més enllà de la cosa documental i objectiva per oferir-nos una tesi, conclusió o proposta, com un camí iniciàtic a seguir. Es tracta d'una aposta ambiciosa, atrevida, on conflueixen un cúmul de coneixements tant filosòfics com religiosos i ocultistes (o sobre ocultisme) contrastats amb un profund coneixement de la realitat, de la naturalesa humana, de la història, de la secular lluita entre el bé i el mal.

Hi és molt important també tota l'habitual parafernàlia de criptogrames, claus i inscripcions secretes, enigmes, deduccions, troballes, objectes i fenòmens extraordinaris, així com l'atmosfera que els volta: passadissos secrets, grutes, criptes..., molt típica d'aquesta mena de productes literaris. Aquest tret és un element destacat del nervi d'autors com Arturo Pérez Reverte i Matilde Asensi, els grans adalids de la novel·la d'aventures en castellà.

D'altra banda, els temes dels templers i dels càtars han donat últimament una gran quantitat d'obres literàries, tant dins l'assaig com dins la narrativa i, dins d'aquesta, el mateix en clau esotèrica que més realista.

De tota manera, més que d'influències, resulta més segur parlar-hi de concomitàncies. *Secretum Templi* en té amb totes aquestes fonts citades suara, des de *El nom de la rosa* fins a *Iacobus*. Com també en té amb obres d'escriptors pròxims, geogràficament i generacionalment, a l'autor: el Silvestre Vilaplana de *La mirada d'Al-Azraq* i *Les urpes del diable*, o el Francesc Gisbert de *El secret de l'alquimista* i *El misteri de la Lluna Negra*.

El cas és que, pouant d'ací d'allà (com qualsevol escriptor), Ferrándiz ha concebut una empresa literària complexa i ambiciosa de la qual se n'ha sortit feliçment. Sens dubte, com en tota vertadera obra artística, aquest autor s'hi ha deixat l'ànima.